

HYVINVOINTIIN KESKITTYVÄ KOULUKULTTUURI YHTEISÖLLISEN OPPILASHUOLLON PERUSTANA

Lapsuuden itseisarvo

Jokainen lapsi on ainutlaatuinen ja arvokas juuri sellaisena kuin hän on. Jokaisella lapsella on oikeus tulla kuulluksi, nähdyksi, huomioon otetuksi ja ymmärretyksi omana itsenään sekä yhteisönsä jäsenenä.

SISÄLLYSLUETTELO

1. Tausta/ Johdanto

Lähtötilan kuvaus

2. Laki ja suunnitelma oppilashuoltotyön pohjana

2.1. Perusopetuslaki ja valtakunnallinen esiopetussuunnitelma työskentelyn taustalla

2.2. Oppilashuolto

3. Oppilashuollon hyvinvointisuunnitelman tavoite ja tarkoitus

3.1. Hyvinvointiin keskittyvä koulukulttuuri yhteisöllisen oppilashuollon perustana

3.2. Laaja-alainen hyvinvointi ja oppiminen

4. Hyvinvointia tukeva koulukulttuuri

4.1. Hyvinvoiva kouluyhteisö

4.2. Hyvinvoivat opettajat

4.3. Hyvinvoivat oppilaat

5. Hyvinvointioiminta käytännössä

5.1. Yhteiset teemat ja yhteisön käytännöt

5.2. Vuosikello

5.3. Vuosikello arjen käytänteinä ja esimerkkeinä

LIITTEET

Liite 1. Välitehtävän sisältö

TAULUKKO

Aikuisten taidot- Lasten opeteltavat taidot- Lasten taidot

1.Taustaa

Lähtökohta koulutukseen osallistumisella oli meillä molemmilla oppilashuollon sisällön heikko tuntemus ja vahva kiinnostus hyvinvointi -teeman arkeistamiseen ja käytäntöön tuomiseen esiopetuksessa. Toiveemme oli saada yhteistyökumppaneiksi koulun puolen edustaja, mutta se osoittautui käytännössä mahdottomaksi ko. koulutusajankohtana.

Oppilashuolto näyttäytyy, ja on varsinkin koronavuosina näyttäytynyt, hyvin lomakkeenmakuisena ja digitaalisenä, ja selkeä käsitys sen käytännönläheisyydestä puuttui. Heti koulutuksen alkumetreillä syntyi myönteinen hämmästys siitä, mitä kaikkea tuon käsitteen alla on, ja mitä toimintaa se voi sisältää. Negatiivissävytteinen korjaamispakki sai positiivisemmän ennaltaopettelun ja -toimimisen sävyn.

Toimimme Turun kaupungin työtehtävissä, Kristiina esikoulun opettajana Pääskylvuoren esiopetusyksikössä lähikoulun kanssa samassa pihapiirissä ja Eeva alueellisena erityisopettajana itäisellä varhaiskasvatusalueella, johon kyseinen esikoulu kuuluu. Vaikka oppilashuolto käsitteenä ja asiakirjoina on tuttu, ei oppilashuoltotyön monimuotoinen sisältö ole tullut hyödynnetyksi, eivätkä toimintatavat kaupungin muilla alueilla ole tuttuja. Tämän koulutuksen myötä on herännyt mielenkiinto myös kaupungin muiden toimijoiden oppilashuoltotyötä kohtaan. Se jää kuitenkin tulevaisuuden projektien kohteeksi.

Pääskylvuoren esiopetus on siis toiminut hyvinvoinnin osalta hyvin itsenäisesti ja omia toimintatapoja hyödyntäen. Toki esiopetuksessa on ollut käytössä toimia, jotka voimme nyt liittää oppilashuolto -termin alle alaotsikkona hyvinvointi. Tietoinen ja systemaattinen suunnittelu sisällön ja oppilashuollon teemojen osalta mahdollistuu vasta tämän koulutuksen antaman ymmärryksen myötä. Olemme siis hyvinvointiin keskittyvän oppilashuoltotyön alkumetreillä.

Edelleen on toiveenamme, että saamme innostettua sekä varhaiskasvatuksen väen, johon esikoulu hallinnollisesti kuuluu, että varsinaisesti oppilashuollon piiriin kuuluvan opetustoimen väen lähikoulusta mukaan suunnittelemaan pitkäjänteistä oppilashuoltotyötä esikoulusta ala-asteen loppuun. Pyrimme säilyttämään oman innostuksemme kehittämistyöhömme, jolloin tämä käsillä oleva tuotos olisi vasta alkusysäys ja -idea tulevaisuudessa toteutuvalla oppilashuoltotyölle työyhteisössämme ja moniammatillisessa yhteistyössä uuden koulurakennuksen valmistumisen myötä.

Ensimmäisen välitehtävämme aihe "Tulevaisuuden Unelma" sai meillä sisällökseen kaksi toivetta :
"Pysyvyys, pysyvät työntekijäsuhteet myös esikoulun ulkopuolisissa tahoissa" sekä
"Oppilashuoltotyön tärkeyden näkeminen".

Turussa 18.1.2023

Kristiina Vatola

Eeva Purosalo

2. Laki ja suunnitelma oppilashuoltotyön pohjana

2.1. Perusopetuslaki ja valtakunnallinen esiopetussuunnitelma työskentelyn taustalla

Koska oppilashuollon tuntemus oli heikko, vaati tähän tehtävään tarttumisen perusteellista pohjatyötä. Tutustumalla Perusopetuslakiin ja valtakunnalliseen Esiopetussuunnitelmaan taas uudelleen, toivoimme löytävämme ajatuksia ja perusteluja esitettäväksi sekä itsellemme että tuleville yhteistyökumppaneillemme. Erityisesti tarkkailimme ”hyvinvointi”- sanan esiintymisen asiayhteyksiä ja määrittelyä kyseisissä asiakirjoissa. Lisäksi kiinnitimme huomiota sanoihin, jotka mielestämme kuuluivat hyvinvointi -teeman piiriin, kuten vaikuttaminen, osallisuus ja innostus.

Perusopetuslaki pyrkii takaamaan lapselle niin mahdollisuuden kasvuun kuin yhteiskunnan jäsenyyteenkin. Laki pyrkii edistämään tasa-arvoisuutta ja korostaa riittävää yhdenvertaisuutta sekä turvallisuutta. (Perusopetuslaki 1998. 628/21.8.1998, Laki perusopetuslain muuttamisesta 163/2022.)

Esiopetuksen tehtävänä on taata valmiuksia perusopetuksessa tarvittavaan oppimiseen kunkin yksilöllisten edellytysten mukaisesti. Paikallisia esiopetuksen opetussuunnitelmia tehtäessä valtakunnallisen ohjeistuksen mukaan on huomioitava seuraavat paikalliset suunnitelmat:

- mahdollinen varhaiskasvatuksen suunnitelma
- perusopetukseen valmistavan opetuksen suunnitelma
- perusopetuksen opetussuunnitelma
- mahdollinen perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelma
- lastensuojelulain mukainen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma
- yhdenvertaisuuslain mukainen yhdenvertaisuussuunnitelma
- tasa-arvolain mukainen tasa-arvosuunnitelma
- mahdollinen kestävän kehityksen tai kulttuurikasvatuksen suunnitelma sekä muut opetuksen järjestäjän tekemät koulutusta, lapsia ja perheitä koskevat suunnitelmat ja päätökset. (Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet. 2014.)

Esiopetuksen tavoitteena on mahdollistaa turvallinen ja terveellinen kasvuympäristö riittävän yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti kaikille lapsille. Toiminnassa korostetaan leikinomaisuutta ja lapsilähtöisyyttä sekä osallisuuden kokemusta ja vaikuttamisen mahdollisuutta. Innostuksen ja motivaation ylläpitäminen oppimisen ja taitojen kehittymisen ohella on tärkeää. Tarjonnan tulee olla niin taide- kuin tietopohjaista monipuolista oppia ja toiminnallista kokeilemistä.

”Harjoittelu tukee myös lasten keskittymiskyvyn ja itsesääätelytaitojen kehittymistä. Esiopetuksen tehtävä on kehittää lasten ilmaisua musiikillisen, kuvataiteellisen, käsitöiden sekä suullisen ja kehollisen ilmaisun perustaitoja harjoittelemalla.” (Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet. 2014.)

Erikseen mainitaan kieleen, matematiikkaan, ympäristöön, historiaan, yhteiskuntaan, uskontoon ja kulttuureihin liittyvä opetus. Lisäksi sosiaaliset taidot sekä vuorovaikutus- ja tunnetaidot tulee huomioida.

Kasvan ja kehityksen kappaleessa puhutaan myös liikunnan ja ruoan merkityksestä sekä ihmisen omasta mahdollisuudesta vaikuttaa terveyteen ja myös mielen hyvinvointiin. Kohdassa ”hyvinvointi ja turvallinen arki” korostetaan avoimuutta vuorovaikutuksessa, keskinäistä huolenpitoa toisista ja ympäristöstä, sekä puhutaan tunteiden ilmaisusta ja toisen huomioimisesta keskinäisissä ristiriitailanteissa. Myös aikuisen luoman oppimisympäristön ilmapiirin sekä fyysistä että psyykkistä merkitystä korostetaan.

Yhteistyö vanhempien kanssa tulee esille erityisesti lapsen tuen tarpeen kohdalla. ”Kun lapsella on tuen tarvetta, huoltajan kanssa tehtävän yhteistyön merkitys korostuu.” ”Kasvan ja oppimisen tuen järjestämisen lähtökohtana ovat kunkin lapsen ja lapsiryhmän vahvuudet sekä oppimis- ja kehitystarpeet.” (Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet. 2014.)

Yleisen tuen osalta mainitaan, että laadukas esiopetus on perusta lapsen kasvulle, oppimiselle ja hyvinvoinnille. Vaikeuksia ehkäistään ennalta erilaisilla työtavoilla ja pedagogisilla menetelmillä, ryhmiä joustavasti muuntelemalla sekä opettajien keskinäisellä ja muun henkilöstön yhteistyöllä sekä otetaan opetuksessa huomioon ryhmän ja yksittäisen lapsen tarpeet.

2.2. Oppilashuolto

”Oppilashuolto liittyy kiinteästi esiopetuksen tehtävään edistää lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen edellytyksiä. Oppilashuoltotyötä ohjaa lapsen edun ensisijaisuus. Oppilashuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko esiopetusyhteisöä tukevana yhteisöllisenä oppilashuoltona.” Oppilashuoltotyötä tehdään monialaisesti opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa. ”Esiopetusyhteisön tai lasten hyvinvoinnissa havaittuihin huolenaiheisiin etsitään ratkaisuja yhdessä huoltajan kanssa.” (Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet. 2014.) Mutta miten osallistetaan vanhemmat jo ennen huolta?

Esiopetussuunnitelman mukaista oppilashuoltoa on siis kaikki se ennakoiva työ, mikä tapahtuu esikoulussa päivittäin sekä lapsen, huoltajan että työntekijän hyvinvoinnin vaalimiseksi. Tässä yhteydessä hyvinvoinnilla tarkoitetaan perustarpeiden huomioimisen lisäksi muun muassa läsnä olevaa kohtaamista, kuuntelemista ja huomioimista sekä osallistamista ja yhteistyötä.

Hyvinvoinnin kokemuksen saavuttamiseksi lasten kanssa, aikuisten on ensin työskenneltävä oman hyvinvointitietoisuutensa edistämiseksi. Aikuisen antama esimerkki myönteisestä suhtautumisesta itseensä ja toisiin antaa lapselle mallin. Kiitollisuus ja hyvän huomaaminen arjessa ovat myös tärkeitä hyvinvointia kasvattavia asioita. Oppimisen tukeminen positiivisin keinoin puhumalla sinnikkyydestä ja kasvun mahdollisuuksista luo innostavaa ja merkityksellistä ilmapiiriä. Tärkeää on huomioida jokaisella jo olemassa olevia vahvuuksia sekä auttaa ja tukea jokaista kohti omia päämääriään.

Tärkeitä teemoja sekä esiopetuksessa että sitä täydentävässä varhaiskasvatuksessa ovat myös lasta kunnioittava toimintatapa ja mahdollisimman pysyvät vuorovaikutussuhteet, vertaisryhmätoiminta sekä eettisesti vastuulliseen ja kestäväan toimintaan ohjaaminen. Lasten arjessa huomioidaan toisten ihmisten kunnioittaminen ja väkivallalta, kiusaamiselta ja muulta häirinnältä suojeleminen suunnitelmallisen ennaltaehkäisemisen sekä välittömän puuttumisen avulla.

Oppilashuollosta mainitaan, että se on yhä tärkeämpi osa perusarkea ja esiopetuksen toimintakulttuuria. ”Oppilashuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko esiopetusyhteisöä tukevana yhteisöllisenä oppilashuoltona.”

Yhteisöllisessä oppilashuoltotyössä seurataan, arvioidaan ja kehitetään esiopetusyhteisön ja ryhmien hyvinvointia sekä todetaan, että lasten ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen on yhteisöllisessä oppilashuollossa tärkeää ja hyvinvointia vahvistavaa. Yhteisöllisyys, osallisuus, turvallisuus, terveellisyys ja hyvinvointi mainitaan.

Yksikkökohtaisessa oppilashuoltosuunnitelmassa kirjoitetaan oppilashuollon tarpeen ja resurssien arvioinnista, mutta myös kriisitilanteiden torjumisesta ja käsittelystä sekä ongelmien selvittelystä. Keinoina mainitaan oppilashuoltosuunnitelman laatiminen sekä mm. ennakointi, rauhallinen ilmapiiri, osallisuus ja tuen järjestäminen.

Oppilashuoltosuunnitelmat

Esiopetuksessa opetussuunnitelma tulee myös oppilashuollon osalta laatia yhteistyössä kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa. Valmistelutyössä tehdään yhteistyötä huoltajien ja tarvittaessa myös muiden viranomaisten ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Paikallisella tasolla oppilashuollon suunnitelmien kokonaisuus muodostuu kolmesta suunnitelmasta, jotka yhdessä ohjaavat oppilashuollon suunnittelua ja toteutusta.

Suunnitelmat valmistellaan monialaisessa yhteistyössä. Suunnitelmat ovat:

- kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, johon kirjataan oppilashuoltoa koskeva osuus
- paikalliseen opetussuunnitelmaan sisältyvä kuvaus oppilashuollosta
- yksikkökohtainen oppilashuoltosuunnitelma.

”Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä muut kunnan lasten ja nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta koskevat linjaukset otetaan huomioon valmisteltaessa paikallisen opetussuunnitelman oppilashuoltoa koskevaa osuutta sekä yksikkökohtaisia oppilashuoltosuunnitelmia.”

3.Oppilashuollon hyvinvointisuunnitelman tavoite ja tarkoitus

3.1. Tavoitteena hyvinvointiin keskittyvä koulukulttuuri ja oppilashuolto

Hyvinvointi- teemaa pohtimalla on tarkoitus avata silmiä näkemään, mikä on oppilashuollon merkitys työyhteisölle ja sen jokaiselle yksittäiselle jäsenelle. On tärkeää saada selville työntekijän käsitys hyvinvointia aikaansaavista asioista sekä hyvinvoinnin merkityksestä työyhteisössä. Keskustelun toivotaan virittävän ajatuksia siitä, millaisia yhteneväisiä ajatuksia aiheesta on ja millä tavalla omaa hyvinvointia tukevia taitoja ja tietoja voisi käyttää työyhteisön, kasvattajien sekä lasten ja perheiden hyödyksi. Hyvinvointiteema- keskustelulla on siis tarkoitus tuottaa hyvinvointiajatuksia ja -menetelmiä kaikille lapsille ja heidän kanssaan työskenteleville, kuin myös lasten lähipiirille. Samalla teemalla keskustelua käydään myös lasten kanssa.

Esiopetus ja varhaiskasvatus ovat yhdessä yhteiskunnallinen palvelu, jolla on monia tehtäviä. Niiden tehtävänä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Opetus ja kasvatus edistävät lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta ja ehkäisevät syrjäytymistä. Opetut tiedot ja taidot vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa. Lisäksi tärkeä tehtävä on tukea huoltajia kasvatustyössä sekä mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun. (Valtakunnallinen esiopetussuunnitelma 2016.) Nämä kaikki asiat luovat hyvinvointia yhteisössä.

Tämän suunnittelutyön tarkoitus on tarkastella, mitä voimme konkreettisemmin tehdä arjen käytännöissä edistääksemme edellä mainittuja asioita eli laaja-alaista hyvinvointia oppilashuollon avulla.

Hyvinvoiva aikuinen kasvattaa hyvinvoivia lapsia. Siksi aikuisten on tärkeää huolehtia omasta hyvinvoinnista. On joitakin pysyviä asioita ja arvoja, jotka tuottavat hyvinvointia. Sellaisia ovat esimerkiksi terveys, lepo, ravinto, turvallisuus. Myös mielen hyvinvointi on tärkeä asia, mutta mistä se koostuu? (Maslow 1943.)

Positiivisen pedagogiikan (Seligman) menetelmillä pyrimme alla oleviin tavoitteisiin.

Tavoitteemme:

- 1) Hyvinvointitietoisuuden kasvattaminen ja hyvinvointia tuottavan ilmapiirin luominen työtiimeissä
- 2) Hyvinvoinnin luominen jokaisessa lapsiryhmässä
- 3) Hyvinvointityöskentelyn avulla oppimisen tukeminen
- 4) Ryhmän jäsenten yhteenkuuluvuuden vahvistaminen
- 5) Kaikkien osallisuuden vahvistaminen ja mielipiteen ilmaisemisen mahdollisuus
- 6) Turvallisen ja terveellisen kasvuympäristön luominen esikoulussa läpi toimintakauden jatkuvilla toimintatavoilla ja – menetelmillä
- 7) Yhteistyö vanhempien kanssa
- 8) Koko yhteisön hyvinvointitietoisuuden kasvattaminen ja oppilashuollon mahdollisuuksien hyödyntäminen myönteisten toimintatapojen avulla:
 - huomioiden lapset ja aikuiset tiimeissä
 - yhteistyössä tiimien kesken
 - henkilökunnan ja perheiden kesken

3. 2. Laaja-alainen hyvinvointi ja oppiminen

Hyvinvointi tulee mainituksi muutamaan otteeseen sekä valtakunnallisessa esiopetussuunnitelmassa että perusopetuslaissa. Se on useimmiten liitetty lapsen terveyteen ja turvallisuuteen sekä huoltajien kanssa tehtävään yhteistyöhön ja oppilashuoltoon.

Itse asiassa hyvinvointi näkyy ja kuuluu tekstistä paljon enemmän, kuin mitä sitä on sanana käytetty.

Lapsilta kysyttäessä hyvinvointi liittyi heidän vastauksissaan kaikenlaiseen arkeen kuuluvaan päivittäistoimintaan ja -ohjelmaan, leikkeihin, liikuntaan ja retkeilyyn, oppimiseen sekä läheisyyteen, muisteluun, keskusteluun, sylissä olemiseen ja omaan tekemiseen. Lasten mielissä hyvinvointi näytti kattavan koko moninaisen kirjon leikistä musiikkiin ja rentoutumiseen ja liikkumisesta ja käsillä tekemisestä oppimiseen. Osallisuus ja yhteinen tekeminen oli useimmille merkityksellistä.

Tässä työssä tarkastelemme hyvinvointia esiopetuksen arjessa. Haluamme selvittää, mihin ja miten se saadaan sisällytettyä lasten ja aikuisten päivään ja mitkä kaikki asiat ovat hyvinvoinnin osatekijöitä. Tarkoituksena on löytää toimivat työskentelytavat, jotka on helppo ottaa käyttöön sekä itse hyvinvointia luomaan että oppimisen tueksi.

Keräsimme asiat, jotka sekä laissa että suunnitelmassa kuuluvat mielestämme hyvinvointi -käsitteen alle. Niitä ovat mm:

- tasa-arvo
- yhdenvertaisuus
- osallisuus
- turvallisuus
- lapsilähtöisyys
- luottamuksellinen ilmapiiri
- lapsen myönteisen minäkuvan ja oppija- käsityksen vahvistaminen
- arvostava vuorovaikutus
- monipuoliset oppimiskokemukset
- kannustava palaute

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet. 2014 toteaa:

”Lasten laaja-alaisen osaamisen kehittymiseen vaikuttaa opeteltavia tietosisältöjä enemmän se, miten esiopetuksessa työskennellään, millaisiksi oppimisympäristöt rakennetaan sekä miten lasten oppimista ja hyvinvointia tuetaan.” Lausuman voisi muuttaa vastauksia antavaan muotoon:

Lasten laaja-alaisen **hyvinvoinnin** kehittymiseen ja sen myötä oppimiseen vaikuttavia tekijöitä ovat:

- aikuisten läsnäolo lapsille
- lasten tasa-arvoinen kuunteleminen ja huomioon ottaminen
- kaikkien osallisuuden mahdollistaminen ryhmän jäsenenä
- oman tilan antaminen yhteisen osallistumisen vastapainona
- mielekkään ja merkityksellisen työskentelytavan tarjoaminen tarvittaessa yksilöllisesti
- mielenkiintoisten ja monipuolisten oppimiskokemusten tarjoaminen
- oppimisympäristön selkeys, rauhallisen oppimistilan mahdollisuus ja tilaratkaisujen säännöllinen arviointi

Hyvinvointitaidot ovat keskeisiä taitoja jokaiselle ja niiden mallittaminen ja opetteleminen yhdessä säännöllisesti on tärkeää:

- tervehtiminen
- yhdessä elämisen taidot
- ennakointi
- välittäminen ja puuttuminen
- rauhoittuminen & hiljentyminen
- keskittymisharjoitukset
- muu keskittymistä ja tarkkaavaisuutta sekä rentoutumista palveleva toiminta:
 - liikkeeseen liitetty harjoitus
 - aisteihin liitetty harjoitus
 - hengitykseen liitetty harjoitus,
 - musiikin kuuntelu, yhteinen laulaminen, muu musiikkiin liitetty toiminta
 - lukemisen kuuntelu
 - retkeily luonnossa
 - leikki

Myös fyysisellä oppimisympäristöllä on tärkeä rooli hyvinvoinnin tukemisessa, esimerkiksi rauhoittumisnurkkaukset ja yksilö- tai pienryhmätilat.

Näillä kaikilla asioilla on merkitystä lasten oppimiseen ja jokaisen yksilöllisen oppimispotentiaalain käyttöönottoon. Laaja-alaisen hyvinvoinnin perustalle rakentuu laaja-alainen oppiminen.

4. Hyvinvointia tukeva koulukulttuuri

Positiivinen pedagogiikka tarjoaa monia mahdollisuuksia hyvinvoinnin kohottamiseen kouluissa. Tyypillisesti hyvinvointia ja kukoistamista on kuvailtu Seligmanin (2011) hyvinvointiteorian, ”well-being theory” eli PERMA-mallin kautta. Se määrittelee hyvinvoinnin koostuvan viidestä elementistä, jotka ovat myönteinen tunne, sitoutuminen ja opiskelun imu, myönteiset ihmissuhteet, merkityksellisyys ja saavuttaminen. Jokainen mallin elementti vaikuttaa myönteisesti hyvinvointiin, niitä tavoitellaan niiden itseisarvon takia sekä ne voidaan määrittää muista elementeistä riippumatta. Lisäksi yksilön luonteenvahvuudet tukevat näitä osa-alueita (Seligman, 2011.) Tutkimuksen mukaan erityisesti myönteiset tunteet, merkityksellisyys ja opiskelun imu ovat niihin vahvasti yhteydessä. Mutta positiivinen pedagogiikka ei ole yksittäisen työntekijän kädessä oleva taikasauva. Se tarvitsee onnistuakseen mukaan koko työyhteisön. Se vaatii myönteisen vuorovaikutuksen olemassaoloa läpi koko organisaation (Uusitalo-Malmivaara 2015, Wenström 2020).

Positiivisen psykologian uranuurtajan Martin Seligmanin oppien mukaan tarkasteltuna alle 25% suomalaisista kokee kukoistusta eli voi hyvin elämässään (Yrttiaho & Posio, 2021, 69). Kukoistavan hyvinvoinnin elämän tunnusmerkit ovat omien vahvuuksien hyödyntäminen, myönteiset ihmissuhteet ja merkityksellisyyskokemus. Keyes'n (2002) mukaan kukoistus ja sen vastakohta nuutumisen voidaan sijoittaa saman janan eri ääripäihin. Seligmanin kukoistuksen hyvinvointimallia (PERMA+V) tarkastellen voi etsiä omia hyvinvoinnin vahvistamisen tarpeita.

PERMA+V-teoria tarkastelee 6 hyvinvointiin liittyvää osa-aluetta. Ne ovat myönteisyys, uppoutuminen, ihmissuhteet, merkityksellisyys, aikaansaaminen ja elinvoimaisuus. Kullakin niistä on tärkeä tehtävä hyvinvoinnin luomisessa. Esimerkinomaisesti referoiden mainitsemme jokaisesta osa-alueesta pari kuvailevaa asiaa.

P- (positive emotion) - myönteisyys pitää sisällään muun muassa kasvun asenteen (Dweck), joka mahdollistaa uusien myönteisten voimavarojen ja taitojen huomioimisen ja käyttöönoton.

E-(engagement), eli uppoutuminen on taito kiinnittyä tekemiseensä kokonaisvaltaisesti, välillä jopa elämyksellisesti, hurmostilassa, jota kutsutaan myös flowksi.

R- relationships korostaa merkityksellisiä ihmissuhteita. Myönteinen vuorovaikutus ja hyvät ihmissuhteet ovat positiivisen organisaation tunnusmerkki. Ne synnyttävät myönteisiä tunteita ja hyvää ilmapiiriä sekä vahvistavat luottamusta, voimavaroja ja psykologista turvallisuutta (Wenström 2020).

M-(meaning) -merkityksellisyys. Merkityksellisyyttä luovat elämään mm. arvot, päämäärät ja ihmissuhteet.

A-(achievement) - saavuttaminen. Kun olemme sisäisesti motivoituneita, toimimme omien arvojemme mukaan ja olemme valmiita ponnistelemaan itsellemme tärkeiden asioiden eteen, myönteiset tunteet antavat meille voimaa kohti tavoitteitamme. Resilienssi eli joustavuus muutoksissa, palautumiskyky, auttaa meitä vaikeissa olosuhteissa jatkamaan pyrkimyksiämme ja suojaa uupumiselta.

V-vitality-elinvoimaisuus. Sen on lisännyt PERMA+V-malliin Zhivotovskaya. Ajatuksena on se, että elinvoimaisuus on tärkeä osa kokonaisvaltaista hyvinvointiamme, sillä liian väsyneenä, uupuneena tai stressaantuneena emme pysty edistämään muita PERMA-hyvinvointimallin osa-alueita. Elinvoimaisuus arjessa tarkoittaa sitä, että huolehdimme riittävästä levosta, liikunnasta ja ravinnosta eli huolehdimme mieleemme lisäksi myös kehostamme ja jaksamisestamme.

4.1. Hyvinvoiva koulu yhteisö

Fyysinen oppimisympäristö yhdessä pedagogisten ratkaisujen kanssa voi parantaa oppimista ja hyvinvointia (Kariippanon ym., 2018). Koulu yhteisössä yhtenäisillä toimintatavoilla voi olla suuri merkitys yhteisön hyvinvoinnille. Muutoksen johtajalla on hyvä olla selkeä visio ja päämäärä sekä vankkumaton halu viedä asiaa eteenpäin. Muutokset toimintatavoissa ja ajattelussa vaativat aina vahvaa pedagogista johtajuutta ja ajan antamista muutokselle. Pienin askelin tehdyt muutokset kantavat kauemmaksi. Vastarintaa kohdatessa on resilienssikyky tarpeellinen, se auttaa joustamaan ja antamaan aikaa muutokselle.

Vaikka johtajalla on selkeä päämäärä, tulee päätöksentekoon osallistaa kaikki, jotta asiasta tulee yhteinen. Toimenpiteet, joilla muutosta kohti mennään, päätetään yhdessä, vaikka matkan varrella olisi lupa varioida ryhmäkohtaisia toimintatapoja kohti yhteistä lopputulosta. Hyvässä työyhteisössä sekä johto että työntekijät ymmärtävät, miksi kohtaamisiin kannattaa satsata ja yhdessä järjestävät työn teon niin, että kohtaamisiin on aikaa. Johtajuuteen kasvamista on pohtinut ja siihen välineitä tarjoaa teoksissaan Sydänmaalakka (2012; 2017).

Työelämän tutkimuksissa on havaittu viisi myönteistä vuorovaikutusta lisäävää käytännettä: välittäminen, myötätunto, anteeksianto, arvostaminen ja yhdessä innostuminen. Opettajien innostus on myös tutkimuksessa todettu olevan yhteydessä oppijan innostukseen (Frenzel ym. 2009), (Wenström (2020). Wenströmin (2020) tutkimuksessa korostui yhtä lailla johtajuuden merkitys innostuksen kokemuksiin. Voidaan päätellä, että innostus on tarttuva tunne.

Organisaation muutostyypit voidaan jaotella neljään tyyppiin: ennakoiva, reagoiva, vähittäinen, strateginen muutos. Muutoksissa syntyy ensin muutostarve nykyisen toiminnan ja halutun toiminnan välillä. Uutta toimintatapaa kehitellään eli muutosidea hahmotetaan. Lähtötilanteen arviointiin voidaan käyttää SWOT-analyysiä, jossa selvitetään uuden toimintatavan toteuttamismahdollisuudet: sisäiset vahvuudet & heikkoudet, ulkoiset mahdollisuudet & uhat. Tämä vaihe vaatii organisaation jäseniltä innovointia ja luovuutta sekä avointa ilmapiiriä. Jos olosuhteet ovat idealle suotuisat, syntyy muutospäätös ja aloitetaan suunnittelu. Muutoksen toteuttaminen on käytännön toimintaa halutun uuden tilan saavuttamiseksi. Tehokas viestintä ja vastuun delegointi kasvattavat luottamusta, motivoivat ihmisiä ja sitouttavat heitä muutokseen. Vähittäinen muutos on yleensä paras, muttei aina mahdollinen. Muutosta tulee aina myös arvioida. Opettajuus (teacher leadership) ei tarkoita vain yhtä henkilöä tai jonkin asemaa, vaan se sisältää yksilöiden välisiä suhteita ja yhteyksiä koulussa (Harris, 2002). Harrisin (2002) mukaan opettajuus rakentuu ennen kaikkea kollektiivisuudelle. Hänen mukaansa opettajan keskeisiin tehtäviin sisältyvät oppilaitoksen arvojen ja normien sisällyttäminen opetukseen, osallisuus muutoksessa, tiedon välittäminen ja opettajien välisen yhteistyön edistäminen. Samaan tapaan Cheung ja kumppanit (2018) määrittävät opettajuudella tarkoitettavan johtajia ja ohjaajia, jotka mallintavat tietoa, tarjoavat siihen resursseja, tekevät yhteistyötä ja pyrkivät edistämään tehokasta oppimista (Cheung, Reinhardt & Stone, 2018). Opettajuuden ohella on alettu puhua jaetusta opettajuudesta (distributed leadership), joka keskittyy yhteiseen merkityksellisyyteen, vastuuseen ja yhteistyöhön (Harris, 2003). Tämänkaltaisen opettajuus muistuttaa transformaationaalista johtamista, joka on yleistä koulutuksellisissa instituutioissa (Wenström, 2020).

Positiivisen johtajuuden teemoja voidaan soveltaa positiiviseen opettajuuteen, vaikka siitä itsessään on toistaiseksi vähän tutkimustietoa. Cherkowski (2018) määrittää positiivisella opettajuudella (positive teacher leadership) tarkoitettavan yhteisöllisen hyvinvoinnin rakentamista, jossa keskitytään jokaisen jäsenen myönteiseen kehitykseen ja oppimiseen. Hänen mukaansa se rakentuu opettajien yhteistyöstä myönteisen muutoksen aikaan saamiseksi, korostaen myönteisiä tunteita ja vuorovaikutusta. Opettajien tulee itsekkin keskittyä hyvään ja sen edistämiseen omassa elämässään, jotta oppimisympäristössä voidaan tukea vahvuuksia ja myönteisyyttä (Cherkowski, 2018). Myös tuore tutkimus korostaa opettajien omaa valmiutta ja asennetta vahvuksiensa tunnistamiseen, jotta sitä voidaan toteuttaa opiskelijoilla. Tämä määritelmä muistuttaa myös positiivisen johtajuuden määritelmiä (Cheung, 2014). Lisäksi Virtanen ja kumppanit (2009) totesivat tutkimuksessaan, että opettajien huono työilmapiiri koulussa ilmenee opiskelijoiden masentuneisuutena ja poissaoloina. Tämän ehkäisemiseksi on henkilöstön työilmapiirissa valittava luottamus ja osallistavuus, jotta voidaan tukea myös nuorten hyvinvointia (Virtanen ym., 2009). Niin ikään hyveellisyyden, kuten optimismin, moraalin ja myönteisen asenteen vaaliminen oppilaitosorganisaatiossa on yhteydessä opettajien kokemaan työniloon (Özen, 2018). Sen sijaan positiivisen johtajuuden merkitys korostuu vastoinkäymisissä ja haastavissa olosuhteissa, jotka toimivat innovaation ja sinnikkyiden herättäjinä (Wooten & Cameron, 2013).

4.2. Hyvinvoivat opettajat

Hyvinvointiteorioita ovat esittäneet mm. Allardt (1975) tiivistettynä termeihin "Having, loving, being" sekä Antonosky (1979,1987), joka puhui koherenssista, elämän hallittavuudesta. Mielen terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin merkittävänä tekijänä pitivät Hagerty ym.(1992) kuulumisen tunnetta. Se vaatii aktiivisen osallistumisen mahdollistamista. Decin & Ryanin (2000, 234; 2002,6) mukaan tasapainoisia ja hyvinvoivia aikuisia kasvoi olosuhteissa, joissa yhteys ja huolenpito, autonomia sekä pätevyys ja onnistuminen todentuvat. Seligmanin PERMA-teoria on vuodelta 2011. WHO määrittelee mielen terveyden hyvinvoinnin tilaksi, jossa ihminen näkee kykynsä, selviää haasteista ja voi ottaa osaa toimintaan ja työskennellä. Tunne- ja tietoisuustaidot, vuorovaikutus- ja ongelmanratkaisutaidot sekä elämäntaitaidot tukevat osaamista (WHO 2013). Argyrisin ja Schönin (1978) mukaan oppiminen organisaatiossa on kaikkien yksilöiden ja ryhmien oppimista yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi, ja sitä edistää kannustava ilmapiiri.

Tiimityön huoneentaulu (Lämsä ja Uusitalo 2002):

1. Yhteinen päämäärä ja pelisäännöt.
2. Vuorovaikutuksen laatu, *keskustelemmeko avoimesti?*
3. Erilaisuuden hyväksyminen.
4. Yhteisvastuu.
5. Puheen tapa ja sisältö, *miten puhumme muista ihmisistä ja organisaatiosta?*
6. Palaute.
7. Hauskuus, *onko meillä hauskaa?*

Sosiaalista ja emotionaalista kyvykkyyttä omaavat opettajat ovat tietoisia vahvuuksistaan, sosiaalisesti kyvykkäitä ja hallitsevat tunteitaan, toisin sanoen he voivat hyvin (Jennings & Greenberg, 2009). Tutkimusten mukaan työssä hyvinvointia luo ilo ja yhteinen huumori, sillä se kiinnittää ihmisiä toisiinsa. On kuitenkin varottava sulkemasta ketään ulkopuolelle. Yhteisöllisyys, avoimuus, välittäminen, tukeminen ja luottamus sekä osallisuus kuuluvat hyvinvoivaan yhteisöön.

Tärkeä merkitys työyhteisössä on aikuisten välisissä kohtaamisissa. Tervehtiminen, kuunteleminen, arvostus, vahvuksien huomaaminen ja myönteisyys ovat hyvinvointia tukevia asioita, joihin kannattaa kiinnittää huomiota ensin aikuissuhteissa voidakseen opettaa niitä lapsille uskottavasti. Sillä aikuisten hyvinvointi luo lasten hyvinvointia. Muita tutkimuksissa esille tulleita asioita ovat: avun tarjoamisen ja omien tietojen ja taitojen antaminen toisten käyttöön. Kiitos, ole hyvä ja anteeksi kuuluvat myös aikuisten väliseen kanssakäymiseen, sekä miellyttävä puheilmaisu.

Työpaikalla tulee säilyttää ammatillisuus. Positiivisen palautteen antaminen niin kasvotusten kuin selän takana on ainoa oikea tapa. Jokaisen on hyvä pitää kiinni yhteisistä päätöksistä ja tuoda esille yhteiset ongelmat yhteisesti käsiteltäviksi, kahdenkeskiset kahdenkeskisesti. Omien arvojen, asenteiden ja jaksamisen äärelle kannattaa pysähtyä. Yhteistä arvomaailmaa työyhteisössä tulee myös käydä läpi säännöllisesti työn merkityksen kirkastamiseksi. Hyvä päivä kaikille! on hyvän työyhteisön motto.

Palautumisen eli työn rajaamisen vapaa-ajan ulkopuolelle merkityksestä puhutaan enenevässä määrin. On hyvä tunnistaa omat levon, harrastusten ja kulttuurin tarpeensa ja hyödyntää vapaa-aika oman virkistytymisen merkeissä. Työssä omien mielenkiinnon kohteiden hyödyntäminen tuo oman innostuneisuuden ja merkityksellisyyden tunteen, flown, mukanaan ja virkistää siten koko yhteisöä.

4.3. Hyvinvoivat oppilaat

Koulutuksen tavoitteena on edistää oppimista. Lisäksi koulutus on keskeinen tekijä, jolla vaikutetaan lasten ja nuorten hyvinvointiin maailmanlaajuisesti (OECD, 2010). Oppimista ja hyvinvointia koulutuksen keskeisenä prosessina kuvaa pedagogisen hyvinvoinnin käsite (Pietarinen, Soini, & Pyhältö, 2008). Myönteisenä, aktiivista hyvinvointia ja oppimista kuvaavana ilmiönä pedagogista hyvinvointia voidaan tarkastella osana positiivisen psykologian viitekehystä. Positiivinen psykologia on psykologian suuntaus, joka tutkii sitä, mikä on hyvin ja sitä, mikä toimii (Seligman & Csikszentmihalyi, 2000). Positiivista psykologiaa voidaan soveltaa myös koulutukseen, jolloin keskitytään opiskelijoiden hyvinvoinnin ja oppimisen tukemiseen (Seligman, Ernst, Gillham, Reivich, Linkins, 2009; White & Murray, 2015a). Positiivinen pedagogiikka perustuu voimavarojen ja vahvuuksien tukemiseen (Leskisenoja, 2017). Positiivisen psykologian tutkimustietoa hyödyntäen voidaan rakentaa oppimisympäristöjä, jotka tukevat opiskelijoiden oppimista ja hyvinvointia. Jokaisella lapsella ja aikuisella on yhteisössä oma merkityksellinen paikkansa.

Jennings ja Greenberg (2009) mainitsevat opettajan sosiaalisen ja emotionaalisen kyvykkyyden olevan yhteydessä vuorovaikutussuhteeseen ja tätä kautta opiskelijoiden oppimiseen ja hyvinvointiin. He toteavat opettajien uupumisella olevan vaikutusta myös opiskelijaan. Opettaja toimii mallina lapsille ja nuorille ja hänen vaikutuksensa voi olla kauaskantoisempaa kuin yhdessä vietetty aika. Cacciatore toteaa, että parasta, mitä aikuinen voi tehdä on antaa lapselle vahvistava malli itsensä hyväksymisessä ja hyvästä itsetunnosta sekä tunteiden hallinnasta. Bowlbyn (1979) mukaan ihmlapsen varhaiskehitystä säätelevät turvallisuuden tarve ja pyrkimys pysytellä vaaratilanteissa mahdollisimman lähellä hoivaavaa aikuista. Kiintymyssuhteet eivät muodostu verisukulaisuuden vaan psyykkisen merkityksen varaan. Siksi ymmärtäväisen opettajan osoittama lämpö saattaa olla merkittävä kokemus lapselle. Lapselle on riittävä se, että hän tulee säännöllisesti nähdyksi ja kuulluksi. Pisarapuuttumisen malli on lapselle viesti hänen asiansa tärkeydestä. Sen sanoma voisi olla: Näe pieninkin pyrkimys hyvään ja anna siitä positiivista palautetta. Puutu pienimpäänkin pahaan aikeeseen ja käsittele se (Väestöliitto 2023).

Opettajuuteen liittyy vahvasti opettajan ja oppilaan välinen vuorovaikutussuhde, josta löytyy runsaasti tutkimustietoa. On osoitettu, että opettajan ja oppilaan välinen vuorovaikutussuhde on keskeinen opiskelijan hyvinvoinnin ja oppimistulosten kannalta (Murray-Harvey, 2010). Hamren ja kumppaneiden (2013) mukaan opettajan ja oppilaan välinen vuorovaikutussuhde rakentuu kolmesta osa-alueesta, jotka liittyvät tunteiden tukemiseen, toiminnan organisointiin sekä ohjaukselliseen tukeen.

Positiivisen opettajuuden ohella on puhuttu myös välittävästä opettajuudesta (Leskisenoja, 2017; Uusiautti & Määttä, 2015). Uusiautti ja Määttä (2015) mainitsevat välittävässä opettajuudessa korostuvan pedagogisen rakkauden, jossa tarkoituksena ei ole tehdä oppimisesta hauskaa tai helppoa, vaan luoda perusteita oppimiselle. Heidän mukaansa opettajan tulee olla tietoinen jokaisen opiskelijan yksilöllisistä tarpeista ja vastata niihin, jolloin on tärkeää tiedostaa, milloin opiskelijat tarvitsevat tukea ja milloin auktoriteettia. Leskisenojan (2017) mukaan välittävään opettajuuteen sisältyy opettajien kyvykkyys tuoda esiin omia negatiivisia tunteitaan, jotta myös opiskelijat oppivat niiden käsittelyä ja hallintaa. Oleellista on, että positiivinen opettajuus ei kiellä negatiivisia tunteita tai vastoinkäymisiä (Cherkowski, 2018). Vahvuusperustainen oppiminen on nykyopetuksen tarpeellinen menetelmä, jolla saadaan oppilas omilla vahvuuksillaan kukoistamaan (Sandberg & Vuorinen, K., 2015; Trogen 2017).

Hyväksyvän tietoisien läsnäolon vaikutuksesta hyvinvointiin on olemassa runsaasti tutkimustietoa. Myönteisten tunteiden vahvistaminen avaa meidät näkemään ja havaitsemaan asioita laajemmin. Fredrickson (2004) on kehittänyt niin sanotun ”avarra ja rakenna” -teorian. Sen mukaan myönteiset tunteet mahdollistavat uudet oivallukset.

Positiiviset teot ja myönteinen toiminta vahvistavat onnellisuutta myös Sonya Lyubomirskyn ym. (2009) mukaan. Tällaisia aktiviteetteja ovat muun muassa: kiitollisuuden harjoittaminen, sosiaalisten suhteiden vahvistaminen hyvin teoin ja niitä vaalimalla,

5. Hyvinvointioiminta käytännössä

”Se, mihin keskitymme, kasvaa ja lisääntyy.” -A.Eistein

Luontaisesti ihmismieli keskittyy negatiivisiin asioihin ja havainnoi niitä. Positiivisuus vaatii harjoittelua. Positiivinen psykologia on tieteenala, joka tutkii onnellisuutta ja hyvinvointia. Tutkimukset antavat ihmisille tietoa, miten voimme voida paremmin ja saavuttaa pitkäaikaista hyvinvointia. Saamme myös arjen käytäntöihin sidottua tietoa ja konkreettisia harjoitteita esimerkiksi läheisten ihmissuhteiden ja hyvän tekemisen vaikutuksista psyykkiseen hyvinvointiimme. (Avola ja Pentikäinen 2019).

Positiivinen psykologia keskittyy paitsi yksilöiden myönteisiin voimavaroihin, ominaisuuksiin ja tunteisiin, myös positiivisiin instituutioihin. Positiivinen koulu on yksi näistä tutkimuskohteista. (Seligman&Csikszentmihályi 2000.) Vallitsevia toiminta- ja ajatusmalleja pyritään ohjaamaan ongelmakeskeisyydestä ratkaisukeskeisyyteen ja myönteisyyteen (Seligman, Ernst, Gillham, Reivich&Linkins2009). Myös sosiaalipsykologian vaikutus näkyy taustalla, sen piiriin kuuluvana vahvuuksien ja onnellisuuden tutkimuksena (Diener 2011).

Lyubomirsky(2000) on päättänyt, että noin 40%:iin onnellisuudesta ihmisellä on mahdollisuus vaikuttaa omilla valinnoillaan, toimillaan ja ajatuksillaan, loppu on perimän ja olosuhteiden määrittämää. Seligman puolestaan toteaa (2011), ettei pahoinvoinnin poistaminen lisää hyvinvointia, vaan siihen tarvitaan tietoa keinoista, opettamista ja oppimista. Esimerkiksi resilienssin eli joustavuuden, sietokyvyn ja myönteisen selviämisen harjoitteet ovat tärkeitä elämän kriisitilanteiden varalta (mm. Luthar, Cicchetti &Becker 2000; Masten 2001).

Positiivinen pedagogiikka tutkii oppilaiden hyvinvointia kouluissa ja päiväkodeissa. Se tuo yhteen positiivisen psykologian tieteen ja käytännön opettamisen tavat yksilöiden ja koulujen kukoistukseen (Meek 2015). Positiivinen pedagogiikka antaa valmiuksia hyviin sosiaalisiin suhteisiin, itsensä johtamiseen sekä parempiin oppimistuloksiin. Sen sisällöt jakautuvat ympäristön, hyvinvoinnin ja oppimisen osalle. Ympäristön tavoitteet liittyvät ilmapiiriin, suhteisiin ja asenteisiin, hyvinvoinnin tavoitteet kuvaavat toiminnan tapoja ja sisältöjä ja oppimisen alue korostaa positiivisia tapoja opettaa ja arvioida, esimerkiksi kannustavaa ja ratkaisukeskeistä suhtautumista. (Avola 2017.)

5.1. Yhteiset teemat ja yhteisön käytännöt

Avola (2017) on avannut ympäristön, hyvinvoinnin ja oppimisen käsitteitä kaavion avulla (Avola ja Pentikäinen 2019, 31). Näitä käsitteitä hyödynnämme osittain oman esikoulun vuosikelloa laatiessamme. Aiemmin tekstissä viittasimme tutkimuksiin työyhteisön hyvinvoinnin parantamiseen vaikuttavista asioista, kuten ilo ja huumori, tervehtimiskäytännöt, kuulluksi tuleminen, kunnioitus ja kannustus, yhteistyö ja osallisuus. Avola listaa oman näkemyksensä mukaan 6 kohtaa, jotka ovat:

- myönteinen ympäristö
- vuorovaikutus
- sosiaaliset taidot
- positiivinen koulu
- kasvatuskumppanuus
- vertaissuhteet

Positiivisuus on valinta. Yhteisössä se valinta on tehtävä yhdessä, jotta päästään parhaaseen lopputulokseen. Käytännössä se voi tarkoittaa eri teemoja kuukausille, jolloin koko yhteisö kiinnittää erityistä huomiota valitun teeman mukaisiin asioihin. Teemaa tuodaan näkyvästi esille.

Hyvinvointia jaetaan keskittymällä toiminnassa ja sisällöissä 1.voimavarakeskeisyyteen 2. onnellisuuteen 3. yksilöllisyyteen 4. vahvuuksiin 5.tunnetaitoihin 6. resilienssikykyyn sekä 7. läsnäoloon ja stressinhallintaan.

Oppimisen käsitteet sisältävät positiiviset tavat opettaa, huomioida ja arvioida: 1.oppimiskäsitys 2.lapsikeskeisyys 3.ajattelutaidot 4. ratkaisukeskeisyys 5. oppimisen tuen tarvisijat 6. arviointi 7. dokumentointi

ESIMERKKITEEMOJA KOKO YHTEISÖLLE:

Tervehtimiskäytännöt: Tervehdi kaikkia iloisesti!

Ilo ja yhteinen huumori: Nurinnarin-päivä

Kuulluksi tuleminen: Puheenvuoro- kortit käyttöön! Pidetään puheita. Tehdään omia mielenilmaisu -kyl-
tejäKunnioitus: Puheenvuoro- kortit käyttöön! Kohteliaat tavat.

Kannustus: Tehdään kehumappuja. Kannustetaan toisiamme!

Yhteistyö: Yhteisötaideteoksien aika

Osallisuus: Tuetaan jokaisen mahdollisuuksia osallistua haluamiinsa työpajoihin.

5.2. Vuosikello

Hyvinvointiopetuksesta tulee muodostaa kokonaisuus, joka kulkee muun opetuksen rinnalla läpi lukukauden ja vuodesta toiseen. Sen perusta tulee olla sama, mutta opittava asia tuodaan esille eri laajuudessa ja erilaisin materiaalein eri- ikäisille. Voidaan tarkastella, mikä jo toiminnassa oleva on hyvinvointia tukevaa, vaikka emme sitä sellaiseksi heti mieltäisikään. Käytämmekö valmiita materi-
aaleja?

Mikä teemat täyttävät kriteerit, joita liitetään hyvinvointiopetukseen:

- turvallisuus, kunnioitus, arvostus, huomiointi sekä puheen että tekojen osalta
- osallisuuden mahdollistaminen, aktivointi
- kuuntelu ja kuulluksi tuleminen, kiinnostuksen kohdistaminen ja osoittaminen
- kannustus ja sinnikkydestä muistuttaminen sekä tukeminen
- kehuminen sekä yrittämisestä että onnistumisista
- kiitoksen lausuminen vahvuuksien käytöstä sekä kirjallinen kiitos – myös kotiin
- Tunteiden osoittamisen salliminen: nimeäminen, tunnistaminen ja käytöksen säätely
- pedagogisen rakkauden osoittaminen – hyvä kosketus ja lempeä puhe:
- hauskuuden ja ilon salliminen ja viljeleminen arjessa
- lohdutuksen antaminen surussa ja ikävässä, pettymyksissä

PALAVERIT:

Valitaan kiinnostavia aiheita pienryhmille: esim.

1.

Otetaan viikkopalaveriin aiheeksi ”hyvinvointi”. jokainen miettii omia hyvän olon lähteitään vapaa-ajalla ja työssä. Kirjataan listaksi.

2:

Seuraavaan palaveriin mennessä voi antaa jokaiselle tehtäväksi miettiä, voiko hyvinvointikeskustelu tuoda uusia ulottuvuuksia työntekoon tai tyhy – toimintaan. Millaisia ne olisivat?

3.

Kun aikuiset ovat miettineet asiaa omalta kannaltaan, on helpompi ottaa asia keskusteluun lasten kanssa. Hyvinvoinnista voi jutella lasten kanssa kysyen heiltä, mikä heille tuottaa hyvää oloa.

4:

Lapsille hyvää oloa tuottavat asiat kannattaa ottaa talteen leops- tai vasu- keskustelua varten, jolloin niistä voi keskustella myös vanhempien kanssa ja keskustelun aiheeksi työtiimille.

Voiko lasten nimeämiä hyvinvointia tuottavia asioita sisällyttää lasten päiviin esiopetuksessa ja varhais-
kasvatuksessa esimerkiksi yhtenä päivänä viikossa tai pieni hetki päivittäin?

Voivatko vanhemmat toteuttaa niitä kotona?

5.3. Vuosikello arjen käytänteinä ja esimerkkeinä

Vuosikelloon voidaan sijoittaa käsitteet vuodenajoittain, lukukausittain, kuukausittain, viikoittain tai päivittäin. Laatiessamme omaa vuosikelloamme, arvioimme ja arvotamme omia käsityksiämme ja käsitteitämme.

Mitä tarkoittaa meille myönteinen ympäristö? Onko se jotain tutkimuksen mukaisista hyvinvointia kohottavista asioista? Noukimmeko sen positiivisen pedagogiikan runsaudesta? Miten saamme ympäristömme kukoistamaan? Ja missä järjestyksessä haluamme asiat nostaa esille!

Seuraavaksi yhdistämme esimerkinomaisesti esikoulu yhteisössä tarpeellisia, Avolan ja Pentikäisen esille nostamia opeteltavia taitoja, Seligmanin PERMA-teoriaan ja Avolan (2017) käsitteisiin ympäristöstä, hyvinvoinnista ja oppimisesta.

KESÄ

Vuosikello on vielä kesän kohdalla, kun esikoulu/ koulu alkaa elokuussa. Pitkän loman jälkeen on tärkeää kiinnittää huomio kohtaamisiin. Miten se tehdään hienovaraisesti niin, että jokainen tulee kohdaksi ja osalliseksi hyväksymällään tavalla?

Yhteisöllisyys ja osallisuus R (liittyvät Ympäristön ilmapiiriin, suhteisiin ja asenteisiin: myönteinen ilmapiiri Hyvinvointiin: 2. onnellisuus)

SYKSY

Alkusyöksen teemoiksi olimme muokanneet Kukoistavan kasvatuksen käsikirjan (Avola ja Pentikäinen 2019) ja Seligmanin (2000) PERMA+V mukaisen listan:

Yhteisöllisyys ja osallisuus	R (liittyvät Ymp.: vertaissuhteet, myönteinen ilmapiiri Hy:2. onnellisuus)
Läsnäolo- ja rentoutumistaidot	PERMA (liittyvät Ymp.: myönteinen ilmapiiri, Hy: läsnäolo ja stressinhallinta)
Itsetuntemus	A (liittyy Hy: 2. onnellisuus 3. yksilöllisyys, Op.3. lapsikeskeisyys)
Tunnetaidot ja vahvuustaidot	REA (Ymp.vuorovaikutus, sosiaaliset taidot, Hy 1.voimavarakeskeisyys 4.vahvuudet 5.tunnetaitoidot)
Kaveritaidot ja vuorovaikutustaidot	RA (Ymp.: positiivinen koulu, Hy 2. onnellisuus 6.resilienssikyky 7.läsnäolo, Opp :3.ajattelutaidot 4. ratkaisukeskeisyys)
Empatia, myötätunto ja itsemyötätunto	E (positiivinen koulu, kasvatuskumppanuus, vertaissuhteet, Opp :3.ajattelutaidot 4. ratkaisukeskeisyys)

LOPPUSYKSY

Onnellisuustaidot	PM
Kiitollisuus ja hyvän huomaaminen	PM
-> PERINTEET	

ALKUKEVÄT

Luottamus, kunnioitus ja tasa-arvo ja hyvän huomaaminen	PME
Arjen selviytymistaidot:	
terveys, oma hyvinvointi. liikunta, lepo, ruokailu, uimakoulu	MV

ja niin edelleen.

TOIMINTA HYVINVOINTITEEMAN MUKAISESTI

Päätetään yhteiset teemat, joita toteutetaan ryhmissä itsenäisesti ja koko yhteisön tapahtumissa, teemapäivissä tai päivittäin. Keskitytään yhdessä sovittu ajanjakso yhteen teemaan oppimistilanteissa ja käytännön kokeiluina. Kaikkia positiivisen pedagogiikan mukaisia keinoja käytetään tarpeen ja taitojen mukaan koko ajan.

ALKUSYKSY -LOPPUSYKSY, ALKUKEVÄT- LOPPUKEVÄT

Alkusyksy:

Itsetuntemus
Läsnäolo- ja rentoutumistaidot
Tunnetaidot ja vahvuustaidot
Kaveritaidot ja vuorovaikutustaidot
Yhteisöllisyys ja osallisuus

Loppusyksy:

Onnellisuustaidot
Kiitollisuus ja hyvän huomaaminen
Empatia, myötätunto ja itsemyötätunto -> perinteet

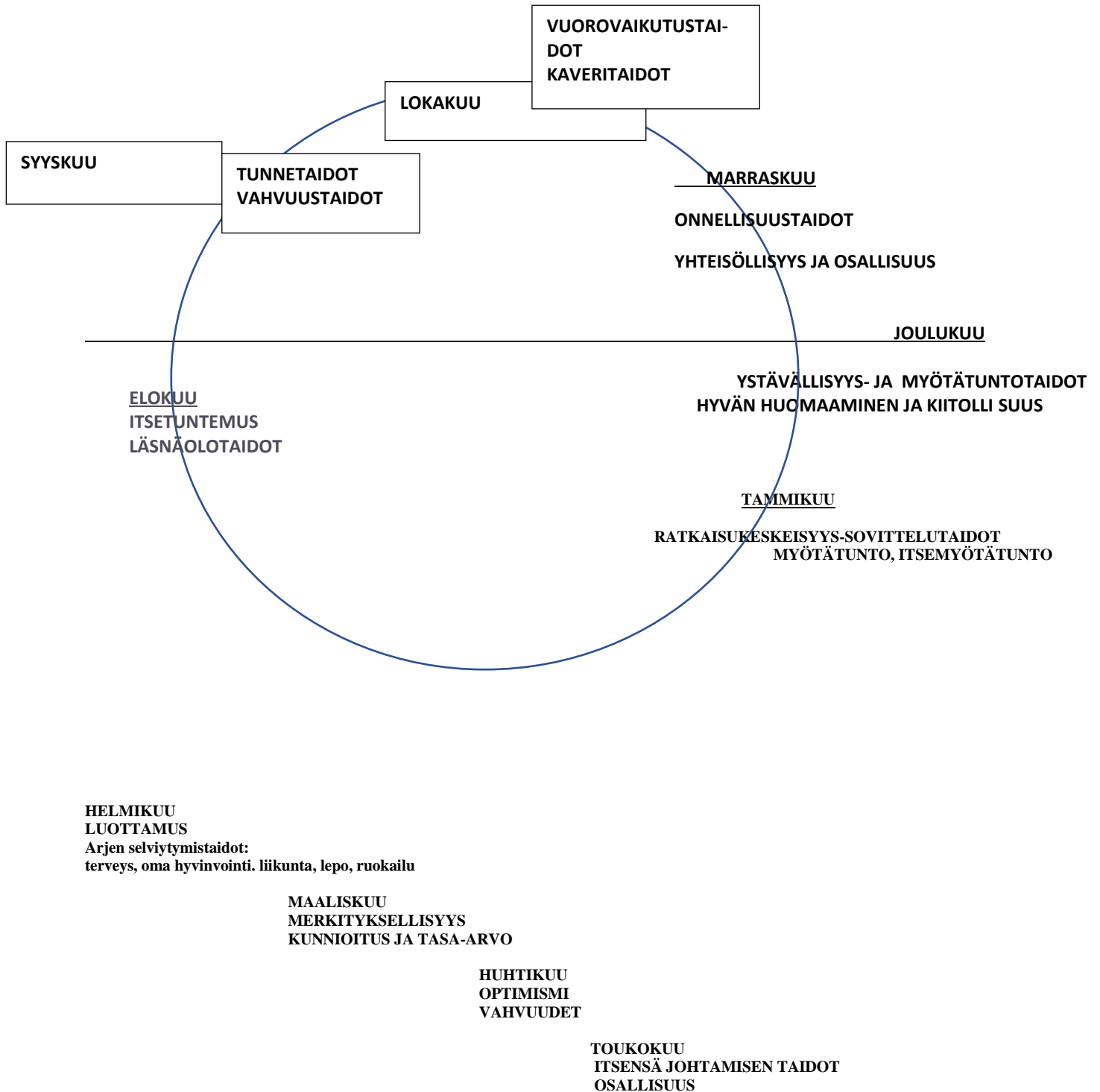
Alkukevät:

Luottamus, kunnioitus ja tasa-arvo ja hyvän huomaaminen
Arjen selviytymistaidot:
terveys, oma hyvinvointi. liikunta, lepo, ruokailu, uimakoulu

Loppukevät:

Muistelu: Kasvun kansio, valokuvat
Arviointi
Vahvuudet
Osallisuus -> perinteet

Esimerkkikaavio etenevästä hyvinvointitaitojen opetuksesta

Aikuisten onneteltavia taitoja	Lasten huomiominen	Lasten taidot
<p>Läsnäolotaidot Palaverien alussa harjoitellaan yhdessä läsnäoloa, hetkessä elämistä, keskittymistä ja rauhoittumista, rentoutumista -aisteihin liittyen -liikkeeseen liittyen -mielikuviin ja tarinoihin liittyen (mm. www.Hymykoulut.fi)</p>	<p>Lapset kohdataan läsnä olevasti arjessa: Rutiineista pidetään kiinni. Niitä voidaan varioida. -esim. vastaanotettaessa aamulla pysähdytään tervehtimään jokaista lasta arvostaen - jokainen kohdataan nimeten mm. aamupiirissä. Tämä toistuu päivittäin huolimatta lapset kohtaavasta aikuisesta. Tässäkin jatkumo mielenkiinnon ylläpitämiseksi edellyttää tavan varioimista aikuisten yhdessä so-pimana.</p>	<p>Lasten kanssa harjoitellaan läsnäolotaitoja -kaikki yhdessä esim. aamupiireissä läsnäoloa ja keskittymistä harjoitellaan mm. erilaisten viihdytysleikkien avulla hyödyntäen liikettä ja aisteja - voidaan käyttää myös erillisiä rentoutus- ja keskittymisharjoituksia: -mindfulness tai-lasten jooga, satuhieronta, jossa aluksi huomioidaan aikuisen antama malli hyvästä kosketuksesta sekä -aivojumppa (Brain Gym) -pikkupom, omat pienet keskittymisharjoitukset yhdessä, pienryhmässä, pareittain tai yksilöllisesti. Harjoitetaan keskittymistä nukketatterin, satujen ja musiikin avulla -kädentöihin keskittymällä mm. maalaus, käsityöt eri aisteja yhdistäen esim. musiikkimaalaus, tarinapiirros, satujumppa</p>
<p>Vuorovaikutustaidot: Kunniointus, kiinnostus ja kuunteleminen, kysyminen, kannustus -tehdään harjoituksia, joissa ryhmässä tai pareittain vuorotellen kerrotaan ja kuunnellaan kunnioittavasti ja kiinnostuneesti. Parityöskentelyyn liitetään takaisinkerronta tai mitä kuulin- kerronta -tehdään lisäkysymyksiä, kiitetään ja kannustetaan Esimerkiksi seuraavista aiheista:</p>	<p>Aikuiset kiinnittävät huomiota omaan käyttäytymiseensä vuorovaikutustilanteissa. Pyritään noudattamaan positiivisen pedagogiikan mukaisesti kunnioittavaa kohtaamista ja vastavuoroista vuorovaikutusta kiinnittäen huomiota kuuntelemiseen ja kiinnostumiseen. Lapsille osoitetaan kiinnostusta tehden lisäkysymyksiä, heitä kiitetään asioiden jakamisesta ja kannustetaan heitä hyvissä pyrkimyksissään, joista he</p>	<p>Lasten taitoja harjoitellaan esimerkiksi aamupiiritilanteissa, toistuvasti -annetaan puheenvuorokuunnellaan, kiinnostutaan, kysytään -voidaan käyttää mm. Askeleittain- materiaalista tuttua puheenvuoropupua jakamaan puheenvuorot tasapuolisesti. -kiitetään ja kannustetaan Lapsille esitetään pieniä näytelmiä, joissa henkilöahmot esittävät kohtauksia elävästä elämästä lasten maailmassa</p>

<p>mistä sinä saat hyvän olon itsellesi vapaa-aikana</p> <p>-mistä työssä?</p> <p>-Mikä se on vapaa-ajalla</p> <p>Mitä haluaisit tehdä oman hyvinvoinnin kohentamiseksi - työssä</p> <p>-vapaalla</p> <p>-Mikä on tunnetilasi työpäivän aikana/ vapaa-ajalla?</p>	<p>kertovat ja joita he harjoittelevat.</p>	<p>-esim. Mieli ry:n Eläinlasten elämää</p> <p>-valmiit pöytänukketeatteritarinat -varioidaan tarinoita kyseisten lasten kohtaamiin realistisiin tapahtumiin verrattaviksi -keskustellaan näytelmän aiheista, vuorovaikutuksesta ja ongelmanratkaisusta,</p> <p>tunnetiloista jne. sekä mietitään hyviä loppuratkaisuja joko aikuisten tai lasten esittämänä kuhunkin ryhmään sopivasti ko. materiaalin ohjeistuksen mukaisesti tai oman ryhmän tarpeisiin soveltaen.</p> <p>Lasten omat esitykset</p>
<p>Samoin keskitytään muihin positiivisen pedagogiikan sisältämiin hyvinvointitaitoihin pilkkoen ne osatavoitteisiin ja menetelmiin:</p> <p>Vahvuustaidot ja luontevahvuudet</p> <p>Onnellisuustaidot</p> <p>Ihmistuntemus- ja sovittelutaidot.</p> <p>Merkityksellisyys</p> <p>Itsensä johtamisen taidot</p> <p>Elinvoimaisuus, terveys ja kehon hyvinvointi</p>	<p>Aikuisten opettelemia taitoja sovelletaan lasten kohtaamiseen arjessa</p>	<p>Lapsille opetetaan samoja aikuisten opettelemia taitoja lapsenomaisin keinoin</p>

(Purosalo 2021)

LÄHTEET:

Allardt, E. 1975. Att ha, att älska, att vara – Om välfärd I Norden. Lund: Argos, 1975

Antonovsky A (1979) Health, stress and coping. San Francisco: Jossey-Bass.

Antonovsky A (1987) Unraveling the Mystery of Health. San Francisco: Jossey-Bass.

Avola, P., Pentikäinen, V. 2019. Kukoistava kasvatusta. Positiivisen pedagogiikan ja laaja-alaisen hyvinvointiopetuksen käsikirja. Saatavilla: <https://www.positiivinenoppiminen.fi/ku-koistava-kasvatusta/>

Cherkowski, S. (2018). Positive teacher leadership: Building mindsets and capacities to grow wellbeing. *International Journal of Teacher Leadership*, 9(1), 63-78. Cheung, R. K. H. (2014). An ethnographic case study on transformation of a social welfare agency into a positive organization. The Hong Kong Polytechnic University. Haettu osoitteesta <http://ira.lib.polyu.edu.hk/handle/10397/35451>

Cheung, R. K. H. (2014). An ethnographic case study on transformation of a social welfare agency into a positive organization. The Hong Kong Polytechnic University. Haettu osoitteesta <http://ira.lib.polyu.edu.hk/handle/10397/35451>

Cheung, R., Reinhardt, T. & Stone, E. (2018). Defining teacher leadership: A framework. *89 Phi Delta Kappan*, 100(3), 38-44. <https://doi.org/10.1177/0031721718808263>

Dweck, S. Carol (2021) Mindset. Menestymisen psykologia. Viisas Elämä.

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet. (2014).

Fredrickson, B. (2001) The role of positive emotions in positive psychology: The broaden-and-build theory of positive emotions.

https://psycnet.apa.org/doiLanding?doi=10.1037%2F0003-066X.56.3.218&utm_source=elliottlaketo-day.com&utm_campaign=elliottlaketo-day.com&utm_medium=referral

Frenzel, A. C., Goetz, T., Lüdtke, O., Pekrun, R., & Sutton, R. E. (2009). Emotional transmission in the classroom: Exploring the relationship between teacher and student enjoyment. *Journal of Educational Psychology*, 101(3), 705–716. <https://doi.org/10.1037/a0014695>

Hamre, B. K. & Pianta, R. C. (2007). Learning opportunities in preschool and early elementary classrooms. Teoksessa R. Pianta, M. J. Cox & K. L. Snow (toim.) *School Readiness and the Transition Kindergarten in the Era of Accountability*. (49-83). Baltimore: Paul H. Brookes Publishing.

Harris, A. (2002). *School improvement: What's in it for schools?* London: RoutledgeFalmer.

Hotulainen, R., Lappalainen, K. & Sointu, E. Lasten ja nuorten vahvuuksien tunnistaminen. Teoksessa L. Uusitalo-Malmivaara (toim.), *Positiivisen psykologian voima* (s.264-280). Jyväskylä: PS-kustannus.

Howell, A. J. (2009). Flourishing: Achievement-related correlates of students' well-being. *The Journal of Positive Psychology*, 4(1), 1–13. <https://doi.org/10.1080/17439760802043459>

Jennings, P. A., & Greenberg, M. T. (2009). The prosocial classroom: Teacher social and emotional competence in relation to student and classroom outcomes. *Review of Educational Research*, 79(1), 491–525. <https://doi.org/10.3102/0034654308325693>

Kariippanon, K., Cliff, D., Lancaster, S., Okely, A. & Parrish, A. (2018). Perceived interplay between flexible learning spaces and teaching, learning and student wellbeing. *Learning Environments Research*, 21(3), 301-320. <https://doi.org/10.1007/s10984-017-9254-9>

Keyes, C. L. M. (2005). Mental illness and/or mental health? Investigating axioms of the complete state model of health. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 73(3), 539–548. <https://doi.org/10.1037/0022-006X.73.3.539>

Lapsen oikeuksien julistus 1959. Saatavilla: <https://www.unicef.fi/lapsen-oikeudet/lapsen-oikeuksien-julistus/>

Lapsen oikeuksien sopimus 1991. Saatavilla: <https://www.unicef.fi/lapsen-oikeudet/mika-on-lapsen-oikeuksien-sopimus/>

Lyubomirsky, S., King, L., & Diener, E. (2005). The benefits of frequent positive affect: Does happiness lead to success? *Psychological Bulletin*, 131(6), 803–855. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.131.6.803>

Lyubomirsky, S., & Layous, K. (2013). How do simple positive activities increase well-being? *Current Directions in Psychological Science*, 22(1), 57–62. <https://doi.org/10.1177/0963721412469809>

[Maslow, A. \(1943\) *A Theory of Human Motivation*.](#)

Murray-Harvey (2010) Relationship influences on students' academic achievement, psychological health and well-being at school. Saatavilla: http://growinggreatschoolsworldwide.com/wp-content/uploads/2018/02/ECP27_1-Murray-Harvey.pdf

Meriläinen, M., Lappalainen K., & Kuittinen, M. (2008). Pedagogiikan ja hyvinvoinnin suhde. Teoksessa K. Lappalainen, M. Kuittinen & M. Meriläinen (toim.), *Pedagoginen hyvinvointi* (s. 7-11). Kasvatusalan tutkimuksia 41. Turku: Suomen kasvatustieteellinen seura.

Murray-Harvey http://growinggreatschoolsworldwide.com/wp-content/uploads/2018/02/ECP27_1-Murray-Harvey.pdf

Lyubomirsky, S. (2000). [On studying positive emotions](#). *Prevention and Treatment*, 3, article 5.

Lyubomirsky (2001) <https://sonjalyubomirsky.com/wp-content/themes/sonjalyubomirsky/papers/L2001.pdf>

Lämsä, Uusitalo (2002) Tiimityön huoneentaulu.

O'Brien, M. & Blue, L. (2018). Towards a positive pedagogy: designing pedagogical practices that facilitate positivity within the classroom. *Educational Action Research*, 26(3), 365- 384, <https://doi.org/10.1080/09650792.2017.1339620> OECD (2010).

Perusopetuslaki 1998. 628/21.8.1998, Laki perusopetuslain muuttamisesta 163/2022.)

Peterson, C., Ruch, W., Beermann, U., Park, N., & Seligman, M. E. P. (2007). Strengths of character, orientations to happiness, and life satisfaction. *The Journal of Positive Psychology*, 2, 149–156. <https://doi.org/10.1080/17439760701228938>.

Pietarinen, J., Soini, T., & Pyhältö, K. (2008). Pedagoginen hyvinvointi – uutta ja tuttua koulun arjesta. Teoksessa: K. Lappalainen, M. Kuittinen & M. Meriläinen (toim.), *Pedagoginen hyvinvointi* (s. 53-74).

Purosalo, Eeva (2021) Hyvinvointia lapsen parhaaksi. Saatavilla: [Hyvinvointia lapsen parhaaksi : satu-hieronta maahanmuuttajien hyvinvointihankkeessa - Theseus](#)

Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, 55(1), 68–78. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.1.68>

Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2002). Overview of self-determination theory: An organismicdialectical perspective. Teoksessa E. L. Deci & R. M. Ryan (toim.), *Handbook of selfdetermination research* (p. 3–33). University of Rochester Press. Ryan, A. M., & Patrick, H. (2001). The classroom social environment and changes in adolescents' motivation and engagement during middle school. *American Educational Research Journal*, 38, 437-460. <https://doi.org/10.3102/00028312038002437>

Sandberg, E. & Vuorinen, K. Kohti vahvuusperustaista opetusta positiivisen pedagogiikan keinoin. Adhd. 1/2015.

http://www.adhd-liitto.fi/sites/default/files/adhd1_2015keyyt.pdf

Sydänmaanlakka, P. 2012. Älykäs itsensä johtaminen 7.0. Miten kasvaa viisaaksi johtajaksi. Talentum.

Sydänmaanlakka, P. 2017. Älykäs itsensä johtaminen. Näkökulmia henkilökohtaiseen kasvuun. Saatavilla: <https://shop.almatalent.fi/alykas-itsensa-johtaminen>

Trogen, T. (2017) Pieni kirja luontevahvuuksista. Ilo olla yhdessä- positiivinen kasvatus. Saatavilla.

<https://peda.net/joensuu/jsv1/vinkkipankki/pkll/p:file/download/b092d0bb90b2402a45136cb6eb1dd0ace665e670/pieni-kirja-luontevahvuuksista-2017.pdf>

Uusiautti, S. & Määttä, K. (2015). The psychology of becoming a successful worker. Research on the changing nature of achievement at work. Routledge: London

Uusitalo-Malmivaara, (toim.), 2016: Positiivisen psykologian voima. PS-Kustannus

Valtakunnallinen esiopetussuunnitelma (2016)

Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet

Virtanen, M., Kivimäki, M., Luopa, P., Vahtera, J., Elovainio, M., Jokela, J. & Pietikäinen, M. 2009. Staff reports of psychosocial climate at school and adolescents' health, truancy and health education in Finland. European Journal of Public Health 19(5), 554–560. <https://doi.org/10.1093/eurpub/ckp032>

Virtanen, A. & Tynjälä, P. (2019). Factors explaining the learning of generic skills: a study of university students' experiences. Teaching in Higher Education, 24(7), 880-894, <https://doi.org/10.1080/13562517.2018.1515195>

Vuorinen, K. 2015. Positiivinen pedagogiikka ammentaa voimansa vahvuuksista. Artikkel.

Saatavilla: <https://kaisavuorinen.com/uncategorized-fi/positiivinen-pedagogiikka-ammentaa-voimansa-vahvuuksista/>

Väestöliitto: Artikkelin lasten ystävyyssuhteiden positiiviset ja negatiiviset ilmiöt. Saatavilla:

<https://www.hyvakysymys.fi/artikkeli/lasten-ystavyys-ja-vertaissuhteet/>

[Pisarapuuttuminen kiusaamisen ja häirinnän ennaltaehkäisyyn | Hyvakysymys.fi \(hyvakysymys.fi\)](#)

[Pisarapuutu myönteiseen | Hyvakysymys.fi \(hyvakysymys.fi\)](#)

Wenström, S. (2020). Enthusiasm as a driving force in vocational education and training (VET) teachers' work. Defining positive organization and positive leadership in VET. Väitöskirja. Lapin yliopisto. Acta electronica Universitatis Lapponiensis 269. Haettu osoitteesta <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-337-185-9>

Wooten, L. P., & Cameron, K. S. (2013). Enablers of a positive strategy: Positively deviant leadership. Teoksessa: P. A. Linley, S. Harrington, & N. Garcea (toim.), The Oxford handbook of positive psychology and work (s. 53–65). New York: Oxford University Press.

[YLEISSOPIMUS lapsen oikeuksista - FINLEX®](#)

Yrttiaho, R., Posio, S. (2021) Opettajan hyvinvointikirja. PS-kustannus.

Özen, F. (2018). The impact of the perception of organizational virtue on the perception of organizational happiness in educational organizations. Educational Policy Analysis and Strategic Research, 13(4), 124–140. <https://doi.org/10.29329/epasr.2018.178.7>

Liite 1.

VÄLITEHTÄVÄN SISÄLTÖ

1.

OPPILASHUOLTOTIIMIIN KUULUU:

Johtaja, esikoulun opettajat, veo, kuraattori, terveydenhoitaja, koulupsykologi ja vanhempien edustus sekä muut erikseen kutsuttavat asiantuntijat.

Kokemukset oppilashuollon toiminnasta hyvinvoinnin hyväksi ovat oph-nimikkeen alla vähäiset.

2.

VAHVUUDET:

Innostus, aktiivisuus

3.

HYVINVOINNIN VAIKUTUKSET:

Työyhteisön ja työtiimin hyvinvointi ja yhteinen huumori välittyy oppilaisiin ja luo heidän hyvinvointiaan.

4.

PÄÄMÄÄRÄT OPH:lle tai UNELMIEN STRATEGIA:

Pysyvyys, pysyvät työntekijäsuhteet myös esikoulun ulkopuolisissa tahoissa.

Oppilashuoltotiimin työn tärkeyden näkeminen.